

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izbači veček dan počasi
nedelj in praznikov.

Izbači daily except Sun-
days and Holidays.

LETO—YEAR XVIII.

Cena lista
je \$5.00

Entered as second-class matter January 23, 1919, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Chicago, Ill., torek, 1. decembra (December 1), 1925.

Subscription \$5.00
Yearly

STEV.—NUMBER 281

ALI SE IZRAV- NA RUDAR- SKA STAVKA?

GOVERNER PINCHOT ZA-
HTEVA RAZSODIŠČE.

Svoje sugestije je predložil
predsedniku rudarjev.

Harrisburg, Pa. — Governer

Pinchot prihaja s predlogi za

končanje stavke rudarjev na

polju trdga premoga.

Njegova

priporočila spremiščajo nerazumljivi argumenti, s katerimi se

hoče prikazati kot dobrotnik

premogovninskih baronov in ru-

darjev. On priporoča razsodišče

za končanje stavke.

Pinchot trdi, da je treba končati stavko,

preden bo razdejana industrija

trdga premoga, ker so konzu-

menti pričeli rabiti za trdi pre-

mog nadomestila.

V resnicu je

položaj malo drugačen.

Prav redki so oni konzumenti, ki so

pričeli rabiti nadomestila za trdi

premog. Nadomestila za trdi

premog so tudi poskočila v ceni,

dasiravno so nadomestila veliko

manj vredna kot trdi premog.

Ako bi nadomestila za trdi pre-

mog res bila cenej kot trdi pre-

mog, bi bil že trdi premog davnaj

odpravljen. Ampak kdo rabi

nadomestila za trdi premog,

se koncem leta prepriča, da je

izdal veliko več za kurjavo, ka-

kor če bi rabil trdi premog me-

sto nadomestil.

Položaj je ta, da so premogov-

ni podjetniki na polju trdga

premoga že zdavnej prodali vse

smeti za trdi premog, ki so jih

imeli v rezervi. Cena premoga

je strašno poskočila in kurjava

z nadomestili se ne izplača. Pod-

jetniki na polju trdga premoga

so pa preočnici, da bi priznali,

da so iz konzumentov izylekli,

kar so mogli, zdaj so pa priprav-

ljeni za pogajanja na tak način,

da bodo opeharjeni zopet rudar-

ji, kar so cehe že plačali konzu-

menti. Governer Pinchot pred-

laže:

Cena premoga se ne sme po-

višati, rudarji se naj pa vrnejo

tako na delo. Pogoda naj se

sklene najmanj za pet let. Usta-

novi naj se preiskovalni odbor.

Vsa stranka izvoli po dva čla-

na v razsodiščni odbor, ti štirje

na imenujejo še tri člane v ta

odboru.

Ta odbor naj določi, ako pre-

mogovniki podjetniki lahko

plačajo višjo mezdo. (Že zdav-

ne je bilo dognano, da imajo

premogovniki podjetniki o-

gromne dobičke, torej tudi lahko

plačajo več mezde. (Opomba

uredništva.) Ta odbor naj nadalje

pronadje metodo za odpravo

stavk v antracitnih rudnikih,

dalje metodo, da bodo rudarji

producirali še več premoga in

znižali produktivni stroški.

Odbor mora podati svoj odlok

v šestih mesecih od datuma, ko

so se rudarji vrnili na delo.

HOOVER SE ZANIMA ZA

VODNA POTA.

Washington, D. C. — Bliža se

zasedanje kongresa in načelniki

departementov pripravljajo svoja

poročila za kongres. Tudi gove-

rnerka tajnik Hoover je izdelal

poročilo, v katerem priporoča,

da se izdelal pot po reki Sv.

Lorenca. Velikih jezer in po re-

kama Illinois in Mississippi do

New Orleans. V svojem poro-

čilu pravi, da je to potreba, ki se

ne more več odlašati. On prizna,

da je panamski kanal več kori-

stil — vzhodnemu obrežju kot

srednjemu zapadu.

SAMOMORI NA PRVEM ME-

STU UMRLJIVOSTI V AME-

RISKI ARMADI.

Washington, D. C. — Na pod-

lagi najnovnejših podatkov glede

umrljivosti v ameriški armadi v

letu 1924 je razvidno, da samo-

morci tvore največ smrtnih slučajev.

Drugi vzrok je tuberkuloza,

tretji pa avtomobilske nezgode.

Pregled dnevnih dogodkov

AMERIKA.

Tesarski delavci nameravajo izposlovati sodniško prepoved proti najbolj zagrijenim nasprotnikom.

Delavci v mlekarah so organizirani in skušajo početi svoj odpor proti izkoriščevalcem.

Podjetniki v St. Louisu so izigrali potezo proti delavcem s prodajo delnic.

Governor Pinchot zahteva razsodišče za izravnavo stavke rudarjev.

Bogatini v Teksasu jezni na governerko Ferguson, ki je razpisala nagrado proti kršilec prohibicije.

PO SVETU.

Fašisti zahtevajo okupacijo Avstrije.

Razcep v liberalni stranki na Angleškem.

Velike demonstracije kitajskih delavcev in dijakov proti tujim imperialistom.

Fašistska zbornica je dala polno moč Mussoliniju.

Sodnik pogazil pikeznak zakon

Obsodil je stavkovne straže.

Chicago, Ill. — Sodnik Denis E. Sullivan je proglašil zakon, ki ga je sprejela ilinojska legislatura in po katerem je dovoljeno razpostaviti stavkovne straže, ako se obnašajo mirno, za neu-

staven. Ob tej priliki je obsodil osem stavkarjev, ki so hodili gorindol pred prodajalno Ossey Brothers od deset do trideset dni v zapór in na denarno globbo od petdeset do dve sto dolarjev.

Delavci bodo seveda vložili priziv proti sodnikovi razlagi zakona.

Fašisti zahtevajo okupacijo Avstrije

Dunajsko drhal moramo upo-
niti z bičem," piše fašistski list.

Dunaj, 30. nov. — V dunajskih političnih krogih vlada veliko ogorčenje radi ponovnih izjav Barbessina, tajnika fašistske organizacije na južnem Tirolskem, ki zahteva okupacijo Avstrije po Italiji.

"Piccolo Posto", fašistski list v Tridentu, piše: "Dunajsko drhal moramo kupiti z našim zlatom ali upogniti z bičem. Ker pa vidimo, da Italija nima denarja, da bi ga metala proč radi te so- drge, je potreben bič. Mussolini, vodi nas na Dunaj."

Barbessino je te dni izjavil, da italijanske oblasti v okupiranih južnih Tirolih postopajo premalo.

CESTNI ROPI SE VRSTE
DRUGI ZA DRUGIM.

Prijeta se ni ena roparska tolpa,
že je izvršen drug rop.

Chicago, Ill. — Kolikor bolj se bliža Božič, toliko bolj se mnogi streljajo cestnih ropopov. Tako je n. pr. policija lovila roparje, pravzaprav iskala sled o roparjih, ki so oropali sira Edwards & Deutsch Lithograph kompanijo za \$7,000, so trije roparji okradli J. R. Osterdorff, blagajnika, ki tvori predmestje Chicaga, za pet tisoč dolarjev.

Bandit je se odpeljal s ple-
nom proti Chicagu. Tudi o teh tolojavih nima policija nobene

Kanadska ruska trgovina cvete.

Ottawa, Ont., 30. nov. — U-
radno poročilo se glasi, da je bil

DELAVCI V MLE- KARAH SO OR- GANIZIRANI

Delavci nimajo sredstev za pred-

ložitev faktov javnosti. — To

je stará resnica. — Privatnim

bizniškim interesom je igrača

blufati javnost.

Crystal Lake, Ill. — Mlekarne družbe, ki zlagajo mesto Chicago z mlekom, so se odločile, da korakoma premeste svoje mlekarne, v katerih točijo mleko v steklenice, v Crystal Lake. — Mlekarne, ki delajo v mlekarah, so seveda organizirane. Mnogi so misili, ako kompanije premeste svoje delavce za napolnjevanje steklenic z mlekom, da bo to škodovalo delavcem. Menda so bile tudi kompanije tega mnenja. Toda Frank Panghorn, finančni tajnik organiziranih mlekarinskih delavcev izjavlja, da ta premestitev delavnic v Chicago ne bo škodila mlekarškim delavcem. Delavci se morajo pač preseliti v Chicago. Zdaj so mlekarški delavci sklenili, da bodo obdržavali enkrat v mesecu sejte tam, kjer so mlekarne. Te mlekarne so pač razstrene prek obširnega teritorija. Ti shodi so javni.

Ko so zadnjikrat obdržavali tak shod, se je vršil v Crystal Lake. Na ta shod je prišlo celo veliko biznismanov in organiziranih delavcev s svojimi ženami. Tudi Čikaška delavska federacija je bila zastopana po Chas. F. Willsu.

Will je naglašal, da organizirani delavci niso dobrodoli v nobenem mestu, dasiravno niso nobeni razgrajenci. Povdari je, kako dela nauzdano časopisje povod, da se ustvarijo predstodki proti organiziranim delavcem. Naglašal je, da delavstvo nima sredstev, da poduci javnost o potezah privatnih bizniških interesov proti delavstvu in javnosti. Delavstvo potrebuje močno delavsko časopis, ki bo javnost informiral o vseh krivih potezah privatnih bizniških interes

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Kopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik z Hodom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDEDERATED PRESS"

125

Datum v oklepaju n. pr. (Okt. 31-25) poleg vašega imena na naslovu poslani, da vam je s tem dnevnem potisk naročnina. Posovite se pravočasno, da se vam ne ustavi list.

BEBCI EKONOMSKA POTREBA.

Tako uči katoliški profesor s katoliške univerze.

Kapitalistični način blagovne prodeje in distribucije ustvarja take življenske in družabne razmere, da se število umobolnih oseb prav hitro množi. Kolikor bolj je kapitalizem v deželi razširjen, toliko hitreje narašča število bebcev, t. j. oseb, ki ne spadajo direktno v hrišnico, ampak njih um je omejen. Ti ljudje večinoma niso nevarni, njih pamet pa ni več razvita kot osem ali deset ali pa štirinajst let starega otroka. Ampak včasi ti ljudje postanejo tudi nevarni in izvrše čine, katerih ne izvrši noben normalen človek s zdravo človeško pametjo.

Kriminologi, socijologi in drugi znanstveniki si ubijajo svoje možgane, kaj haj se izvede, da se število teh bebcev omeji. Odprave kapitalizma, ki je odgovoren za njih naraščaj, ne priporočajo. Medtem, ko si ti gospodje ubijajo svoje možgane, kako bi znižali število bebcev, pa pravi rev. dr. Thomas V. Moore, profesor psihologije na katoliški univerzi v Washingtonu, da so bebci ekonomsko potreba in da je njih mesto za trajno v takozvanih naših materialnih aktivnostih. Z drugimi besedami nauk tega katoliškega profesorja pomeni, da so bebci za to potrebni, da opravljajo ročna in telesna dela v človeški družbi. To svoje modrovanje je vtemeljeno pred Narodnim svetom katoliških žena z besedami: "Nekdo mora izvršiti ročna dela. N. pr. če bi svet sestal iz samih žen, kdo bi kopal jarke, kdo nosil malto in kdo umival posodo?"

Učeni doktor misli, da so njegove besede strašno učene, ker je z njimi povedal, da je ročno delo nekaj poniževalnega, kar taki ljudje, kot je on, ne smejo opravljati. Ročno delo ni po mnenju tega profesorja tudi za one, ki se pričevajo k denarni aristokraciji. Ta modrijan se ni nezavedal, ako bi ne bilo ročnega dela, ki je združeno z duševnim, da bi on in vsi tisti, ki verjamejo, da je ročno ali telesno delo poniževalno, žalostno vzel konec od hudega. Poginili bi drug za drugim lakote, ali bi pa morali pričeti telesno delati.

Ta filozof zaničuje telesne delavce. Ampak če bi dali temu filozofu v roke lopato, da skoplje sto čevljev dolg, dva čevlja širok in kakšne tri čevlje globok jarek za podstavek kakšne stavbe, bi se takoj pokazalo, da njegova intelektualnost ni dosti prida. Jarek bi bil kriv, jarkove stene krive, dno krivo, sploh bi bil jarek vse kaj drugač, kot raven jarek. Ako bi dali temu filozofu v roko kladivo, da zabija zunanje deske na hišno steno, bi sebe udaril večkrat po prstih kot po žeblju, deske bi bile pa tako prite, da bi druga drugi kričale: Drži, če ne jaz spustim." Ta filozof bi se kmalu prepričal, da mora človek imeti intelekt, ako hoče zabit deske in kopati jarke v stavbinske sruhe. Po mnenju tega katoliškega filozofa so delavci bebci, ker vrše ročna in telesna dela. To njegovo priznanje pa pove, kako visoko katoliški filozofi cenijo delavce, katerim se imajo zahvaliti za vse udobnosti, ki jih uživajo.

Bebci imamo prav veliko in sicer sorazmerno več med takozvanimi intelektualci, kot pa med navadnimi delavci. Med intelektualci imamo bebce, ki se domisljajo, da so bolj spolnjena človeška bitja kot navadni delavci, ker so imeli priliko, da so več časa hodili v šolo, kot delavci.

Dalje imamo med intelektualci bebce, katerih bebčavost se izraža v njih netolerantnem fanatizmu ne samo glede nazorov drugih ljudi, ampak tudi v tem, da skušajo ovreči, kar sta znanost in veda dokazali z nepobitnimi fakti, da je resnica.

Intelektualni bebci si domisljajo, da zakoni delajo dobro moralno in ne življenska filozofija, združena z dobrim poukom o moralni. Niti v sanjah jim ne pride na misel, da vse zlo izvira iz krivičnih socialnih razmer in take napade filozofije, po kateri se ročni delavci smatrajo za manjvredna človeška bitja kot bogati in tisti ljudje, ki pasejo lenovo in žive od produktov, ki jih proizvedejo mljeni delavcev.

In tako bi se dala našteti se celo vrsta različnih bebcev, ki jih vse najdemo v vrstah intelektualcev, in ki tvojno nevarnost za civilizirano človeško družbo.

Med delavci, ki orjejo, sejejo, žanjejo, mlatijo, grade ceste, hiše, železnice, ladije, kopljajo premog in rudo, vrše distribucijo produktov v človeški družbi itd., pa najdemo prav malo bebcev, ki so nevarni obstoju človeške družbe.

To si naj zapomnijo vsi filozofi, ki smatrajo ročne delavce za manj vredne ljudi.

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev "Prosvete".

Neffs, Ohio. — Zasledujem dopise v Prosveti, vendar ne opazim nobenega od tu, čeprav je dosti Slovencev. Kaj je vzrok da vse molči, ne vem.

Jaz bi bil že prej oglasil ali sem čkal na delegatov "report" in to je bil vzrok, ker reporter je zakasnil en mesec in tako sem tudi jaz. Prinesel je celo zgodo vino na dan, kaj se je vršilo na osni redni konvenciji S. N. P. J. Najbolj reporterjev je, da je S. N. P. J. postal "korumpiran buržiasta", in še koliko več imen je naštel, ali sem jih pozabil. Reporter se najbolj jezi, ker tistih 51 ali 60 komunistov na konvenciji ni moglo izpodklopiti, kar so mislili. Zdaj žugajo "koritarjem" S. N. P. J.

Jaz bi samo rad vprašal, ali so šli bratje delegati in tisti, ki vlečjo in pogrinjajo tisto komunistično platio, da zadrže vrabce. Mislim, da zavlekavajo članov S. N. P. J. ne bodo tako lahko. Ali so šli oni iz simpatij do članstva, da jim prikrajšajo pri asesmentu? Oni so šli, da so zavlekavali konvencijo s tistim svojim delovanjem, ki po mojem mnenju nima nobenega stika s podporno organizacijo kot je S. N. P. J.

Ako bi oni delali v dobršbit članstva, ne bi glasovali za \$9 dnevne plače. Oni so bili veseli, kajti \$9, to je lep denar. Vsak je vedel, da jih ne zasluži ne v tovarni in ne v rudniku tako lepo na suhem kot ravno na konvenciji. Se meni so se slike cedile po \$9 na dan, radi katerih so prijatelji delavstva zavlekavali konvencijo.

Reporter je tudi povedal na seji, da je nekako 12,000 Hrvatov zdaj v S. N. P. J. članov ali ne mislim, da so vsi takega prečiščanja, kot je on govoril na seji. Kolikor sem jaz mogel zastopiti, bi bili kmalu vsi proti asesmentu in v slučaju nesreči bi pa čez palce gledali.

Kolikor jaz razumem, oni računajo na 35,000 članov pri S. N. P. J., da bi, ako bi oni dobili konjička v roke, se moral držati, kar oni snujejo, ako ne pa ven iz jednote in "mi ostanemo gospodine". Kmetička v starem kraju sem videl, ko je pšenico zrastla in je nekaj pulil ven. Kot otrok sem rekel: "Oče, zakaj puli ven pšenico?" Pokliče me k sebi in mi razloži, da se je ljudka zasejala med dobro žito in jo je treba odstraniti ter očistiti, da ne bo škodovala drugi krat.

Bratje in sestre, pojavila se je ljudka ali plevel tudi med našo podporno organizacijo S. N. P. J. Tudi mi moramo na delo, da odstranimo, kar je nekoristna za nas, da nam v bodoče ne bo škodovalo kot zdaj, ker mora vsak vosten član vedeti, da oni niso zavzeli faktov v korist delavca, ali nekaj takih je, ko jim diši boljša bodočnost.

Po mojem mnenju se je godila krivica na osni redni konvenciji S. N. P. J., ker glavni uradniki niso puštli pregledati knjig, kajti jaz bi mislil, da delegacija ima polno moč zato, ali kar se je naš reporter izjavil, da niso bile nobene knjige za pregled. Ako se je v resnicu to storilo, bi štel za nepravilno, kajti če delegati nimajo pravice do tega, ki zastopajo posamezna društva, kdo pa potem.

Bratje in sestre, imejmo oči odprtne, da odibjemo sovražnika proč in tudi "progresivni blok".

Florian Pishek.

(Opomba uredništva: Kakor so glavni uradniki niso puštli na konvenciji pregledati knjig, čisto izmišljena laž. To vam lahko potrdi vsak delegat, ako je pošten in resničen. Predsednik je v imenovanju izjavil, da obvesti o takih neresničnih govoricah glavni urad-

niki, zaposleni v glavnem uradu, dobe dnevnico \$7.50 na dan. Ako pojdejo na potovanje v prihodnjem letu, dobe le vozne stroške in aktualne stroške povrnje. Primerjajte asesmente drugih podpornih organizacij z asesmenti pri S. N. P. J., pa boste kmalu na jasnen, če se izplača biti član S. N. P. J. Citajte združevalno pogodbijo, na podlagi katere se je vršila združevalna konvencija v Clevelandu, O., in vedeli boste, zakaj je en član zavrnovan za šest dolarjev. Radi glasila v angleškem jeziku smo deli dopisa izpustili, ker je prepozen.)

Plum Run, Ohio. — Precej časa je že minulo, kar sem pisal zadnji dopis. Vzrok temu je, ker nisem imel kaj poročati in tudi časa ni bilo za pisanje, ko je bilo na farmi dosti dela.

Po tukajnjih premogorovih nekateri še dosti dobro delajo. Tukajanja majna je po 21 mesecih zastaja začela obravnavati. Ko so kapitalisti dobili spet lepo priliko, so začeli zopet z obratom, da polnijo svoje mošnike.

Pa še malo o zadnji konvenciji S. N. P. J., ker se je skoraj vsak malo spomni. Prej pa naj poyem, da ne spadam k nobeni stranki, sem svobodomislec. Tako bom izrazil, kaj mislim, da so kozli, ki jih je napravila zadnja konvencija.

Spol nobena konvencija ni bila kakor bi imela biti konvencija podporno organizacije. Kako je videti iz zapisnika, je prve tri dni militala prazno siamo, ki je razpravljala o stvareh, ki sploh ne spadajo k naši organizaciji. Stalo pa je to vseeno par tisoč dolarjev. Glavne stvari pa so odkladali do zadnjega, da ni bilo časa za razpravljati o njih. To je bila samo zvijača gl. odbora S. N. P. J. nasejila korupcija.

Pueblo, Colo. — Naš Jože Hočevar piše v Prosveti št. 270 na moj dopis v D. S. in pravi, da G. Sumina je pisal na način kot Trunk in da Sumina je res komunist. Le ena stvar ga ponuja, on rad zmerja. Ali jaz ne bom nikogar na kolenih prosil.

Ce jaz na primer prosim za pomoč, za dobro delavskega razreda, zahtevam in ne prosim, ker to je dolžnost vsakega delavca. Ali od Hočevarja nisem ne zahvalil, še manj prosil.

Pisec pravi, da ga ima Šumina za "Old Timerja" in da je to samo zmožnost. Ni se prodajal Workers Party, ali meni se vidi, da bi ga trebalo kupovati. Ne! Workers party ima razredno zavedenje delavstvo.

Hočevar piše: Pravijo, da sem šel skozi Proletarjevo gimnazijo. Tudi Šumina je šel in je bil boljši podpiratelj Proletarca kot jaz. Resnica, ali Šumina je obrnil hrbet Proletarcu. J. H. Samove, da ni bil hud podpiratelj Proletarjev. Bil ni nikdar dober cerkvenjak, tudi ne socialist in po njegovih pisavi sodim, da komunist ne more biti. Naj ne zameri, jaz tudi nikoli nisem bil dober cerkvenjak ali socialist, komunist pa želim biti do smrti.

Jaz sem Hočevarju zapisal, da ga Workers party ne potrebuje in naj pusti urednika D. S. v miru. Hočevar pa piše, da Šumina itak ne ve veliko razlike v delavskih bojih kot to, da me ne potrebujejo v Workers party. On se ne zaveda, da je eden sužnjev, katereho komunisti obvezodobiti, pa ne Proletarec niti Green, ne McDonald, Zajc, Berger in drugi. — Gabriel Šumina.

Nemški fašisti in "izdajalski Hindenburg".

Berlin, 30. nov. — Nemški fašisti in drugi ultranacionalci so danes v svojem glasilu "Deutsche Zeitung" izdali poziv, naj se razobesijo zastave na pol droga v znak žalovanja, ker je predsednik Hindenburg podpisal lokarske pakte. Nacionalisti pravijo, da je Hindenburg kot patriot mrtev.

Nemška delegacija, ki podpiše lokarske pakte v Londonu, je že zapustila Berlin.

Katastrofalen vihar v Italiji.

Neapelj, Italija, 30. nov. — V soboto zvečer je razsajal straten morski vihar ob obalah južne Italije. Valovi so v mnogih krajih zalili obrežje in pometli ribiške vasi s površja. O številu človeških žrtev še ni poročilo, toda izgube bodo najbrž velike. Mnogo ribiških ladij se je potopilo. Plovba iz neaplanske luke poteka že dva dni. Vihar je naredil veliko škodo na otokih in zadel je tudi obrežje Francije in severne Afrike.

Star klošter v Holandiji zgorel.

Amsterdam, 30. nov. — Veliki francoski državniki se jutri sestanejo v Londonu in podpišejo lokarske garancijske in razsodne pakte z velikimi ceremonijami. Za ta čin, ki ga diplomati staré šole smatrajo največjega izza podpisa versajske mirovne pogodbe, je že vse pravljeno.

ZĀRKOMET

Gospodje se niso sporazumi.

Brisbane, oboževatelj Musolinija, obožava tudi — francoske socialiste. Pravi, da so razumni in izobraženi, zato se jih ni treba batiti — če zavladajo v Franciji.

G. Trunk je drugega mnenja. Pri njem so vsaj voditelji, če ne vsi socialisti, cíuti, katerih se je treba batiti.

Za časa vojne so bili tukaj vsi socialisti — Nemci.

Cerne je dober matematik.

Proračun tiskarne S. N. P. J. je bil okroglih 35 tisoč, člani so pa plačali 70 tisoč. Kam je šla razlika? "Komisien" gl. odboru!

Cerne je začel pred osmimi leti zidati šolo na račun faranov. Proračun za šolo je bil takrat okroglih 17 tisoč, farani bodo pa lahko plačali čez 30 tisoč. Razlika? Po Černetovi računski logiki je to — "komisien". Komu je šel? Mar ne njemu, ker ima le avtomobil, polno klet vina, lepe "punice" za sosedčino in se več drugih takih posvetnih dobr?

Cerne, nauči se računati! — Bi strovidni faran, Sheboygan, Wis.

All bo imenitno!

Hvalabogu, domača suša na parlamentarnem materjalu gre h koncu! Priborodni teden se otvori na

Sodnikična skupina proti največjemu zagovorniku

Tesarški delavci žele sodniško prepoved proti glavnemu zagovorniku odprtih delavcev. — Sodniška prepoved bo preprečila skodljive mazhalacije teh delavskih sovražnikov.

Chicago, Ill. — Lokalna centralna organizacija tesarskih delavcev se je obrnila na sodniškiho ka Feuers za izpostavljanje sodniške prepovedi proti takovemu "meišanskiemu komiteju", ki si lasti zaduge za obširni stavbini program zadnjih treh let. Ako bo ta sodniška prepoved dovoljena, tedaj bo ustavljeno skodljivo delo propagandistov za "odprte delavce".

Tesarški delavci zahtevajo, da se tem propagandistom prepove vsako vnosiljanje v distriktni svet tesarskih delavcev. Oni obtožujejo te propagandiste, da so nahrabili lepo vso delo demarja, da se v Chicago uvede odprta delavnica.

Tesarški delavci so se prideli vpirati proti tem nasprotnikom organiziranega delavstva pred dvema letoma. Organizacija teh stoji iz trinajst prvotnih članov, ki so se proglašili za meišanski komitej in se izjavili za "odprte delavce".

Opustili niso nihesar za importiranje neuniščivih delavcev v Chicago, da prevzamejo delo organiziranih tesarskih delavcev. Na kratko: Komitej je skušali biti sodnik, porota in izvrševal tel, da uniči trinajst unij stav binskih delavcev. S to akcijo se pa delavci niso strinjali.

Tako postopanje je bilo kazensko, ker niso tesarski delavci sprejeli Landisovega odloka. Unija tesarskih delavcev ni nikdar izjavila, da sprejme Landisov odlok. Sodnik je pa vseeno izrekel svoje mnenje, dasiravno niso delavci nikdar njega pooblastili, da ga izreče.

Sodnik Landis je naznani kraj temu, da je smanjal za zadostno življensko mezo.

Distrizkti svet tesarskih delavcev je že pred več časom vprašal za začasno sodniško prepoved, ki jo je pa sodnik Feuer.

Ob tej priliki je sodnik rekel, da sodišče ne odobrava vsega, kar se obtoženci "(meišanski komitej)" ni imel pravice izvršiti gotovih stvari na škodo tesarskih delavcev.

Odborniki tega komiteja se moralni objubiti pred sodiščem, da ne bodo več izvršili takih skodljivih dejanj.

Tesarški delavci obtožujejo "meišanski komitej", da je na jih šerifove deputije, da strahuje delave, ki niso hoteli delati po željah "meišanskega komiteja".

Postopanje se ni končano in zdaj se se ne more izrediti, kako bo končalo.

Organizirani stavbini delavci pričakujejo, da se sodišče izreče njim v prilog, in da bo gospodovanja "meišanskega komiteja" kmalu konec.

Sistematične Hohenzel-lercev

Ni dolgo tega, ko smo se na tem mestu bavili z bogatstvom odstavljene dinastije Hohenzel-lercev in navedli nekaj števil, iz katerih se jasno vidi, ali je nemški cesar z vso svojo rodbino res v tako slabih gmočnih razmerah, kakor to hodejo dopedavati ljudem nemški monarhisti. Rekli smo že, da je bil zadnji nemški cesar po odstavtvitvi in begu v inozemstvo zelo prestrašen in se nikakor ni mogel uživeti v ulogu pregnanega kralja. Se manj pa mu je šlo v glavo, da se upajo tako z njim postopati njegovi lastni podložniki in ga celo prikrajšati pri dohodkih. Toda Viljem si je od prvega strahu hitro opomogel in začel nastopati z vedno večjimi zahtevami do nemške države, ki mu je z malimi izjemami tudi vse ugodila. Sedaj so nam na razpolago podrobni podatki o Viljemu premičenju, ki je vse prej bil malenkostno.

Ze več mesecov se pleto poganja med prusko državo in zastopniki Viljema II. glede odpravnine Hohenzel-lercev. Po zadnjem posvetnemu predlogu

naj ne dobi poslednji nemški cesar nič manj kot 216.000 juter nemške! Ne samo ta, povsod mu hobejo tudi cele vrste krasnih gradov in posestva, zadnje pa v izključno lasti, ampak le v uporabi, s čemer so seveda zvezani tudi mnogi dohodki. Vse to vrše Hohenzel-lerci, kakor je izračunalo prusko finančno ministrstvo same, nekaj nad pet milijonov zlatih mark na leta.

Toda Viljem se zdaleka ni s tem zadovoljen, marveč je po svojem generalnem zastopniku odločil ponadno pruske vlade. Laze zahteva tudi vse gozdove in nemščika v Nemčiji, ki jih je imela krona kdaj v svoji posesti, torej ne sajno v lasti. Viljem zahteva nadalje dve trdžini vseh slik, ki vse v muzeju cesarja Friderika v Berlini, med njimi seveda najdragocenejše. Imeti hode Schnecke galerije v Monakovem, ki jo je bil svoj čas podaril nemškemu cesarju ustanovitelj galerije, Schack, iz hujščnosti, ker ga je dvignil v generalski stan. Ze ta dva meseča, ki jih reklamira zase pregnanem nemški cesar, imata vrednost, ki gre na stotine milijonov predvojne valute. Reči moramo, da so Hohenzel-lerci vse prej let skromni. Vse te mizernome goste jih se vedno ni dovolj. Zahtevajo namreč še nekaj tucatov gradov, celo kopje draguljev, odločodno za izgubo gradu Ahilejšev mističku Krft in še nekaj drugih "milenosti". Skupna vrednost vsega tega hospodstva, ki ga hodiči imeti, zdaleka presega milijardo zlatih mark.

Nikakor ne smemo pozabiti, kaj je Viljem II. od svojih bratov podložil že vse dobil. Že prva leta po revolucioni je prejel v gotovini nad 12 milijonov zlatih mark, ne glede omlj dobrobiti vojne vojske, ki si ga je bil dal kasneje poslati na Holandsko iz svojih gradov. Razen tega dobirajo Hohenzel-lerci izza 1. januarja 1924 od pruske države po 50.000 zlatih mark na mesec "v svrbo kritja indiakov" vrhovne uprave in vadrževanja članov bivšega kraljevskega doma". Že iz tega nadzora je dobil tudi Viljemu rodbinsko doblej nad milijon zlatih mark.

Kljub temu je še vedno v Nemčiji na stotisoče monarhično navdahnjenih ljudi, ki slepo verujejo govoricam, da se bivšemu cesarju in kralju in "gospodu vesoljnega sveta", kateri si je dal Viljem II. tako rad kaditi, ne godi baš dober v programstvu in da se ima horči z gmotnimi težkočami!

Sovjeti naliči podložni zaklad.

Moskva, 30. nov. — Ruski sovjetski potapljadi so naliči razvaline angleške ladje "Black Prince", ki se je potopila pred 59 leti za časa kriške vojne v Črnom morju nedaleč od Balaklave. Na ladji je bilo osem milijonov dolarjev v zlatu. Sovjeti bodo zdaj skušali spraviti zlato na površje.

SLIKE EZ MASLOVII

Great Falls, Mont. — Letošnje poletje je bilo ugodno za farmarje v Montani. Lahko bi rekli, da so imeli dober pridelek do končne ali štete, ko je bilo treba mlatiti, je pa pričelo tečevati in skoraj neprestan dež in sneg je bil skozi tri mesece. Res čudno vreme: tri dni lepo, potem pa dež in sneg. Kolikor bolj so farmarji v hribih, toliko bolj so prigaditi. Izguba je pa neizogibna, ker pienica bo šla v tretji klas namesto prvega. Tu je velika izguba za farmarje.

Dne 8. novembra sem šel nad srnjake. Videl sem na lastne oči, kako sneg zakriva nač kruh, ki ga strada toliko ljudstva po mestih. V tem kraju imajo farmarji po šest sto tudi do 1500 akrov zemlje in na tisoče buljivih pienice pokriva sneg. Več farmarjev tama, da bodo skoraj ob vse in na starost bodo prišli na besiko palico. Farmarji so v teh krajih dober ljudje, ne kluvajo svojih psov na netrnanega Slovaka, kakor delajo nekateri, temveč sprejemajo ljudi ujedno. Tudi za pomor so sloveni, le preveč je tudi mestnih barab, ki imajo farmarja za nibevo bitje in ako mu le morejo, mu naredi škodo na farmi.

Ko smo šli na lov, smo prišli do farme, kjer je na vsekih sto

farmar napis, da je prepovedan lov na njegovi zemlji. Še same so, povsod mu hobejo tudi celo vrste krasnih gradov in posestva, zadnje pa v izključno lasti, ampak le v uporabi, s čemer so seveda zvezani tudi mnogi dohodki. Cesar se ne upravi brez dovoljenja. Dovolil je in se pokazal pot, katere je prepovzeta za avtomobil. Na moje opazilo, da ima že vedno farmarje tukle na svoji zemlji s prepovednim vstopom na lov, je farmar prisredil, da vse kemične ne bo ved zemlje za lov. Farmar je prepovedoval, da ima 985 akrov zemlje ter vselej leta po 200 do 400 akrov običajnih na pienico, jedan in vse. Na njegovi zemlji je dovolj prerijskih pridelnic in drugih divjih živali, katerih pridevajo. Pri tem pa nepristedni lovci streljajo tudi lopatki in živino, tudi puranov se ne branijo. Niso vse taki, sumo nekateri, ki so menda rojeni za škodo na svetu. Farmar je na vse to ponovil, da če hodi svoje lastnine obnoviti, mora postopati tako, ker vedeti hodi, kdo pride na njegovem zemlji in v kaj dela. On nikam ne hodi, ampak videti hodi življenka, ki ho levil po njegovi farmi. Leta 1922 so mu skoraj ves "El" počigali, ker niso imeli drva, so kurili s pienicom. Burja je zapuhala, vse je bilo subo in zadevo je gonjeli po strmiču in suhi travni. Sosed mu je prišel nagnenit ob polnoči in delal se do jutra, da se pogasiši ogrom. O lovcih je zbil duha ne shiba.

Leta 1923 je farmarju nekdo natrebil konje in noge. Izgubil bi bil rajški \$150 kot konje. Leta 1924, pravki kmet, je gledal mimo junce in opazil, da je eden slep. Po zaključku se v enih mimo živino. Ko se bili na farmi letos nelo zapošleni, pride soščedni, da je videl lehati junca kakor bi bil pengini. Ko je pogledal, je opazil, da je junec ustreljen. Za nobeno rubo ni bil več, ker tisti je moral še itiri dni mrtve.

Tako pripevajoč je farmar izjavil, da je bil primoran dati na svojo zemljo napis, da je lov prepovedan, da lovci ne bodo več streljali njegove živine. Po farmarjevem mnenju nikde teža malač ne dela, temveč vedno lovci je tako nepremiljena in brezbrizna pri streljanju. Drugo leto, je reklo farmar, da bo pa sam s svojimi sinovi pazi, da se noben nepridripav ne prihepe na njegovo svet.

Pri slovesu je reklo farmar, da ne veruje, da bomo mogli dači naprej z avtomobilom. Zemlja je bila ledena, predno je nabrali sneg. Vodili nam je srečno pot, a če bi slišajmo ne smeli naprej z avtom, naj se vrne, ne, njegova hola nam je na razpolago.

Vozili smo dalje kakš tri milje. Obstali smo. Rivali smo in se nospojili, pa naprej nismo mogli, tudi verige okoli kolcev niso nič indale. Izgubili smo dve urki, predno smo se podali nazaj k dohrenemu farmarju in mu povedali načale gorje. Dal nam je konja in svojega sina, da je bil z nimi, s tem pa zagotovilo, da se nam ni treba batiti, da bi se dobili nemški cesar, ker letos je dosti srnjakov in jelencov, ki jih je sneg pregnal iz gorovja.

Res smo ugliedli čredo po pet in šest skupaj in drvili na njimi. Tu je dovoljeno streljati samo srnjake in samo enega, streljane samic je protipostavljeno. Le te samic ni dobra na plen, potem pa levec sme nastreliti. Ker pa lovci v tem niso nikaki specijalisti oddalec in se srne ne pusti pregledovati, smo upoštivali "safety first", kar je boljše kot spehksam.

Dirjali smo v hribi, pastili konje in se spustili konjaj tristo jardov, ko nas ustavi farmarjev sin. Tiko je govoril in povedal, kam naj grem zar na mestu, zaslikati, je pa pričelo tečevati in skoraj neprestan dež in sneg je bil skozi tri mesece. Predno smo se podali nazaj k dohrenemu farmarju in mu povedali načale gorje. Dal nam je konja in svojega sina, da je bil z nimi, s tem pa zagotovilo, da se nam ni trebu batiti, da bi se dobili nemški cesar, ker letos je dosti srnjakov in jelencov, ki jih je sneg pregnal iz gorovja.

Res smo ugliedli čredo po pet in šest skupaj in drvili na njimi. Tu je dovoljeno streljati samo srnjake in samo enega, streljane samic je protipostavljeno. Le te samic ni dobra na plen, potem pa levec sme nastreliti. Ker pa lovci v tem niso nikaki specijalisti oddalec in se srne ne pusti pregledovati, smo upoštivali "safety first", kar je boljše kot spehksam.

Dirjali smo v hribi, pastili konje in se spustili konjaj tristo jardov, ko nas ustavi farmarjev sin. Tiko je govoril in povedal, kam naj grem zar na mestu, zaslikati, je pa pričelo tečevati in skoraj neprestan dež in sneg je bil skozi tri mesece. Predno smo se podali nazaj k dohrenemu farmarju in mu povedali načale gorje. Dal nam je konja in svojega sina, da je bil z nimi, s tem pa zagotovilo, da se nam ni trebu batiti, da bi se dobili nemški cesar, ker letos je dosti srnjakov in jelencov, ki jih je sneg pregnal iz gorovja.

Ko smo šli na lov, smo prišli do farme, kjer je na vsekih sto

farmar napis, da je prepovedan lov na njegovi zemlji. Še same so, povsod mu hobejo tudi celo vrste krasnih gradov in posestva, zadnje pa v izključno lasti, ampak le v uporabi, s čemer so seveda zvezani tudi mnogi dohodki. Cesar se ne upravi brez dovoljenja. Dovolil je in se pokazal pot, katere je prepovzeta za avtomobil. Na moje opazilo, da ima že vedno farmarje tukle na svoji zemlji s prepovednim vstopom na lov, je farmar prisredil, da vse kemične ne bo ved zemlje za lov. Farmar je prepovedoval, da ima 985 akrov zemlje ter vselej leta po 200 do 400 akrov običajnih na pienico, jedan in vse. Na njegovi zemlji je dovolj prerijskih pridelnic in drugih divjih živali, katerih pridevajo. Pri tem pa nepristedni lovci streljajo tudi lopatki in živino, tudi puranov se ne branijo. Niso vse taki, sumo nekateri, ki so menda rojeni za škodo na svetu. Farmar je na vse to ponovil, da če hodi svoje lastnine obnoviti, mora postopati tako, ker vedeti hodi, kdo pride na njegovem zemlji in v kaj dela. On nikam ne hodi, ampak videti hodi življenka, ki ho levil po njegovi farmi. Leta 1922 so mu skoraj ves "El" počigali, ker niso imeli drva, so kurili s pienicom. Burja je zapuhala, vse je bilo subo in zadevo je gonjeli po strmiču in suhi travni. Sosed mu je prišel nagnenit ob polnoči in delal se do jutra, da se pogasiši ogrom. O lovcih je zbil duha ne shiba.

Češ. Miam. — Elyškum vzhodno:

So dolgi vzhodni,

pozimski dan.

Premislimo dobro,

kar bolje ho za nas.

Zdaj, kome volili,

ej vzhodni, rojek!

Vsi v vzhodni mimo,

mož budi vzhod!

Če Mačko je smuga,

z njim smagujo vsi.

Za druge, kužnike,

pa mor nam miči.

Imamo pravico

in dosti mod;

adaj stenic pestanca,

odpri odi.

Mitko Borčič.

Vest iz Jugoslavije

Novi železnični vagoni

Maribor-Belgrad. Z zgraditve

transverzalne, 41 kilometrov dolge železnične proge Varazdin-Kaprije, dobič močno železnično vagoni. Maribor-Belgrad, ki je zgradil železnične proge Maribor-Slovenia, Maribor-Zagreb in Maribor-Subotica, je v zgraditvi železnične proge Maribor-Zagreb, ki je 75 km dolga. Vozilna vozila so vseh 1200 vagonov, ki so vseh skupaj skupno 515 km dolga. Šest novih železničnih vagonov je doseglo Maribor. Železnični most - Zagreb - Sisak - Sunja - Novska - Brod - Vinkovci - Sid - Ruma - Indija - Belgrad je dolga 533 km, torej skupno 755 km dolga.

Daljina nove proge bi bila:

Maribor - Pragersko - Čakovec - Varaždin 90 km; Varaždin-Kaprije (glede projektično) 41 km; Kaprije - Kloštar - Orahovica - Dulj - Bogajno - Održaci - Novi Sad 119 km; Novi Sad-Belgrad 83 km, torej skupno 515 km. Šest novih železničnih vagonov je doseglo Maribor-Zagreb. Most-Zagreb.

Daljina nove proge bi bila:

Katoliška atmosfera

(Poglavje iz knjige "The Popes and Their Church.")

Spisal Joseph McCabe,
bivši franciškan in profesor v seminariju.

(Dalje.)

Redovniški sistem je sleparija in hinavstvo od začetka do konca. Ko mladeniči enkrat spoznajo, kako so se prevarili, skušajo v kasnejših letih dobiti kolikor mogoče največ zadoščanja iz življenja, in navadno ga dobe. Zato je med redovnikami proporčno ravno toliko moralne propalosti in pisanjevanja kakor med svetnimi duhovniki. Dolgo je že tega, kar sem na podlagi izkušenj zapisal, da je eden menih izmed desetih res globoko veren in eden od desetih neskrupulozen. Danes, ko lahko boljše sodim, pa pravim, da je eden med desetimi nemoralen. V vsakem slučaju je sedem ali osem redovnikov v vsaki desetorici, ki nimajo take-

ga verskega čuta, kakršnega zahteva njihov stan — in ti ljudje bi zblaznili, če bi ne imeli dovolj pijače, če bi ne prezirali (doma) pravil, če bi ne imeli denarja (kajtiblji uboštva!) in če bi redno ne obiskovali žensk. Njihovo dolge verske ceremonije so prazen in duhomoren formalizem. Njihovo življenje je torej, v duhu in dejanju, eno samo in nepretrgano preiziranje njihovega stanu.

Samostani na kontinentu Evrope in v Južni Ameriki so še bolj nemoralni in hinavski kakor v Angliji in Ameriki. In med raznimi redovi ter napol redovni skoraj nobene razlike. Ker sem hotel biti pošten s svojimi čitatelji, sem v neki svoji prejšnji knjigi pisal, da se mi zdi, da pasijonci, trapisti in cistercijanci žive strožje po svojih pravilih. Nekaj let pozneje sem se sešel z bivšim pasijoncem iz samostana Highgate, rev. James Waringom, ki mi je dejal, da se zelo motim, v kolikor pride njegov red v poslov. Rekel je, da pasijonci poskajo še frančiškane v Forest

Gatu. Kar se tiče trapistov, naj omenim le toliko, da oni menih z Mount Melleray, ki je spisal knjigo o svojih doživljajih, trapist. Ameriški priatelj dobra značaja mi je pravil o dogodku med cistercijanci v Grand Chartreus na Francoskem. Znanec, ki je vozil potreblične v samostan, ga je bil vzel s seboj. Med drugimi stvarmi je pripeljal tudi večje število francoskih in španskih ilustrovanih listov, v katerih so bile slike nagih žensk. Menih so liste hlastno pograbili in pozno v noč je večja družba cistercijancev ogledovala podobe in zbijala šale nad njimi.

Glede nun ponavljam, kar sem že dostikrat rekel: Povsed sem našel v njih ženske, bolj človeške, manj verske in veliko manj srečne kakor si katolički mislijo. Toda skušajo biti zveste svojemu stanu. Seveda so senčnate izjeme, ampak mnoge bivše nune so mi pravile, da so to redki slučajti. Bremer, ki ga vzamejo nase v otroški nedolžnosti, je v letih, ko postanejo nune zrele, zelo nezmočno. Njih življenje v klostrih

je malenkostno, dolgočasno in v splošnem brez koristi. "Sveta mati cerkev", ki zapelje mlade dekle in jih vzame, so doma, predno vedo kaj pomeni ljubezen in življenje ter jih s tem oropa srečo, ki bi ga imele v materinstvu, je zločinka napram človeštvu!

Katoličan bo seveda protestiral, če da vse to ne omaje njegove vere. Zagotavljaj vas bo, da dobro ve, da papeži, duhovni, menih in nune niso brez greha. Vsak človek ima svoje slabosti! In v teh besedah najde tolažbo in govor nadalje o "svetem" očetu, "sveti" cerkvi in "svetih" redovih!

Ko sem pred leti spisal knjigo "Dvanajst let v samostanu", v kateri sem podal podrobno sliko o redovniškem življenju, so me katoličani napadli, če da je vse skupaj grda laž. Ko pa je pater Bede Wrigley, eden najboljših mojih starih kolegov, prisel nekoč k meni in vidi knjigo, je bil njegova edina kritika: "Vi niste imeli pravice razkriti naše privatno življenje!" In ko so klerikalni krog razpravljali o moji knjigi na neki pojedini v Londonu, je kardinal Bourne dejal: "Kajiga piše resnicno, toda teh stvari ne bi bilo treba pomestiti in iznati v svet." Duhoven, ki je bil navzoč, mi je to pozneje povadel.

Da, knjiga je resnicna. Sama čista resnica. Ravno tako je resnica slika, ki sem jo narusal v noveli pod pseudonimom Arnold Wright "In the Shade of the Cloister". Taka je resnicna, prava slika vsega redovništva in v splošnem katoličkega duhovništva. In če je tako, naj katolički premisli, če ga duhovni in klerikalni pisci morda ne drže v bedakovem paradižu; naj premisli in se vpraša, če je toliko "svetega duha" v njegovi cerkvi kot si domisliju.

(Prihodnje poglavje McCabova knjige bo o izgubah katoličke cerkve.)

(Dalje.)

SEZNAM PRIKEDITEV SLOVENSKIH ORGANIZACIJ V CHICAGU.

Društvo Slovenski Sokol. — Javni nastop 5. decembra v Narodni dvorani.

Zveza Slov. org.—Domača zabava v soboto, 19. decembra, v dvorani S. N. P. J.

Soc. klub štev. 1, J. S. Z. — Silvestrovna zabava, v četrtek 31. decembra v dvorani SNPJ.

Društvo Slovenija—Maškaradna veselica v soboto 9. januarja 1926 v Narodni dvorani.

Društvo Slavija, štev. 1, S. N. P. J. — Veselica dne 16. januarja, v dvorani SNPJ.

Slovenski dom, štev. 86 S. N. P. J.—Veselica v soboto, 23. jan., v dvorani S. N. P. J.

Soc. klub štev. 1, JSZ. — Dramska predstava, v nedeljo 24. januarja, v dvorani SNPJ.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnino pošljite na upravnštvo Prosveta,

RAZNO

Krvava bitka med dvema občinama. Na Rumunskem deluje zadnje čase več agrarnih komisij, ki merijo zemljišča in jih dodeljujejo drugim občinam, ako so prevelika. To se je zgodilo zadnje čase tudi pri vseh Gigheri in Comosteni v okraju Dolje.

Agrarna komisija je na podlagi ugotovitve obsežnosti zemljišč odvzela Gigheri okrog 160 hektarjev zemlje in jo dodelila občini Comosteni. Gigherčani pa niso bili s tem zadovoljni in so se strašno razburili, če da jih hočejo ugonobiti. Vse je kazalo, da se stvar ne bo mirno iztekel, ker so kmetje pretili celo z o-rožjem.

Par dni po tej dodelitvi so prišli Comostenčani na njive in kmetije, ki jim jih je dodelila agrarna komisija, čeprav so vedeli, da je 160 hektarjev zemlje zanjanje preveč in da je Gighera prehudo oškodovana. Prišli so na nova zemljišča in jih začeli obdelovati. S tem pa prejšnji lastniki niso bili zadovoljni. Pograbili so razno orodje in tudi orožje, lopate, motike, vile, kose, puške, samokrese in celo bombe in šli nad Comostenčane, ki so jih pregnali. Novi lastniki so tekli domov in spravili vso občino pokoncu, nakar je vsa vas šla nad sosednjo občino.

Razvila se je krvava bitka, kjer se je streljalo kot na fronti. Comostenčani so morali, kot po številu šibkejši, končno odnositi.

hati in se umakniti. Ko so prisorožniki, je bila bitka že končna. Dva kmeta iz Comosteni sta ležala v zadnjih dihljajih njivi. Vse počno pa je bilo na teh straneh ranjencev, ki se majno za polomljene ude in druge rane zahvaliti agrarni komisiji, ki je tako imenito rešilo svojo nalogo.

OGLAS!

Slovenec, star 48 let, želim učlaniti se z dekleton ali v svrhu ženitve. Sem dober, značajna in poštenega obnašanja, imam precejšnjo vsoto prihrankov v gotovini. Knjiga moje preteklosti je odprtva vsaki, kateri pošteno misli in mi piše. Prosim da priložite zrazeno sliko na zahtevo. Prednost ima ona, ki ima kakšno imetje, pridaje pa tudi druge v postenju v vsaki bom odgovoril. Stanovanje bi bila okrog 40 let in v Pišči na naslov: "SLOVENEC 2657 S. Lawndale ave., Chicago III.—(Adv.)

DA SKUHAŠ DOBRO PVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladki in vse druge potrebušine. Poskusite se preričati, da je doma prikuhan vedno le najboljši in najboljši.

Grocerijam, sladiščarjem in v predajalne zelenzine damo primeren pust pri večjih naročilih. Pišite informacijah na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

IZSLA JE

Zgodovinska spominska S. N. P. J. knjiga

"AMERIŠKI SLOVENCI"

Knjiga je ilustrovana z nad 200 slikami, obsegata 632 strani, je krasno trdo vezana v plavih platnicah in ima zlate črke besedilo na hrbištu, ter krasen zlat znak S. N. P. J. na sprednji platnici. Sobratje in sestre S. N. P. J., ter drugi rojaki, knjiga je prvovrstno delo in na finem Star English papirju tiskana. Naročite takoj!

Cena je \$5.00

Naročnino pošljite na upravnštvo Prosveta,
2657 So. Lawndale ave., Chicago, Ill.

Naročite lahko tudi **ZAPISNIK 8. REDNE KONVENCIJE SNPJ.**, mehko vezan, cene 50c

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA.

Tisk vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOI TISKARNI.

138

CENE ZMERNE, UNIJSKO DELO PRVE VRSTE.

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE. Pišite po informacijah na naslov: S. N. P. J. Printery, 2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTENA POJASNILA.

TEHTNICA

Juš Kozak

(Dalje.)

"No glej ga, kakšne kaprice! Tako ubogljivo dekle ima, vsem njegovim domislekom po-korno, pa se spre in sili proč."

"Sram me je, da sem se boril z njim vred proti Skrinjarju. Nehote sem mu pomagal. Toda zdaj prihaja obračun med obema. Star je že mož, a tega ne izpusti iz rok. Reci kar hočeš, okrutnež je, lakomen in ne vem še kaj, toda njegov pohlep je pognal iz zemlje. Ne pozna sentimentalne humanitarnosti današnjih dni, v boju se bije edinole z orožjem. Prestar je mož za današnje dni, preorjejo ga, toda hodočnost ga zopet pokliče v življenje. Žal mi je, da sem se zadnjici vmešal, lepši boj bi bil z njim kakor z ljudmi tu spodaj."

"Joj, fantič moj modruje, ljubit je ne zna!" Že se je polačal strah.

"Danes mi ni mar modrovanja, gre za odločitev! Nocoj je umrl človek, ki stoji na Skrinjarjevo mesto. Poznala in občudovala si Janeza, spremno ravnajočega pri mojem stroju. Nocoj ga je požrl. Toda, Lina, ta človek ni poznal modrovanja, ne sentimentalnosti, njegove misli so bile pogon zemlje. Mi se izgubljamo v modrovanju, se cepimo v razglabljaju, tiste oči pa so zrle le v višine, kamor se mora dvigniti njegova stavba. Če je bruhnili vate njegov pogled, si razbrala vladarja v njem. Na mesto, kjer je stal, vidim prihajati koristolovce, goljuče, rušilice."

"Lepo, pa modruje.—V enem samem človeku se združi vsa moč?"

"Vse drugo je prazna laž. Le iz majolike natakaš v kožarce. Strašnim bojem gremo naproti, z močjo pomladanskih viharjev prihajajo, a mi še nismo preorali zemlje?"

"In kje je preorje?"

"Tu spodaj. Tako stoji v testamentu . . ."

"Kakšen testament? Kaj bledeš? Brezumen si nocoj! In najina ljubezen?" Z nejvoljno šobo se je odmaknila, toplejša in strastnejša v ljubezni. Široka reka ljubezni drvi svoje vode, vse poplavljajoče, v globine morja.

"Tebi na ljubo sem pozabila mačevanje in zdaj, ko je otopena klinā mojega noža, me pehaš, odkoder si me potegnil? Dvoje tako silnih strasti ne prenesa ženska duša. Slabe so te šale, če me misliš zlomiti."

"Ostani kjer si. Kar sem storil zaradi tebe, ti ne očitam, toda zdaj se lotim sam."

"Ne boš se in ne boš! Svoje ljubezni ne izpustim iz rok. Najina ljubezen je več, kakor ves ta boj počrnišnjih pijkav."

"Se motiš, ženska!"

"Milan, čuj me, ne želim njegovega konca. Tebe mi je pripeljal in ti si rešil mojo dušo sramu. Ce pade on, izgubim tebe. Ti niso dovolj ti travniki in tiste ponosne gore, kamor greva, da se nad solnčnimi prepadi objameva? Midva, ki se strmoglavljava v globine. To kamričo razbijek, kjer živi ženska, razpenjajoča nebo nad teboj? Kajne, da so vse skupaj le prazne besede? Oplašiti si hotel vroče srce, da ga preizkusis v ljubezni."

"Kraljico pojdem odrešit, v cerkev stopim!"

Vzkipela je, planila izza mize, njeni telo se je nosilo po sobi v mogočnih valovih in vila je bele roke nad seboj, lomeče se ob pečinah, kako bele pršice pene. S poslednjim naporom svoje blazne ljubezni se mu je utopljenka ovijala krog vratu.

"Ničesar ne storis! Pri meni ostaneš," so nikare stanjene ustnice.

"Pojdem!" Zdrsnila je na tla in predno se je zavedala, da je zginil opotekajo se skozi vrata. Planila je k oknu in ga odprla na stežaj:

"Milan, vrni se, vrni se! Ti, temna noč, zakrij me, požgite zvezde to blazno srce. Ah, saj se vrne . . ."

"Zumba, zumba!" je tulil pijani glas, plesoč nad vulkani. Hitro je zaprla okno, v trenutku se je upokojilo razburjeno oblije in poteze so se zlile v napeto pričakovanje.

Tudi Brajda je čul divjanje plesa, a nočninja noč mu je izčrpala sile. Ze divakrat je obstal pred hišo, kakor bi ne našel poti do

mov. Zaman se je oziral po napovedi zarij, go-stosevci so že žarko goreli nad njim. Ves je plamenel. Odpel si je suknjič in srajco, z razgaljenimi prsi proščal hladno noč pokopa in miru. V sencih je klijivalo, postajal je od bolečin v glavi, pred očmi je rastla tema, globokejša od noči. Na samotno drevo naslonjen je lovil sapo, dobro čuteč, da je zelo bolan. Z meglenimi pogledi je iskal človeka, kakor na palico bi se opril nanj. Toda, kaj ni šel baš ta hip mimo njega? Še ozri se je. In ni le razločil obrazu? "Kdo me je pogledal?" je razmislijal, oprezno se ozirajoč na vse strani.

"Jaz." Razločen glas mu prihaja na ušesa. "Kdo?" "Jaz, Janez!" "Hm, ti? Aha . . . že vem, kaj si opravil doma?" "Vse sem opravil. Lepo sem se poslovil." "Kam zdaj, Janez?" "Na Oni svet, v trumi naprej!" "Na Oni svet?" je strmel Brajda v bledo oblije. Nobene mrzlice ne čuti več. Noge so krepke.

"Počakaj, spremim te!" Čez travnike sta zavila. Oni vedno nekoliko spredaj